

precedit havia estat una situació transitòria per anar ascendint en una carrera de funcionari. Va ocupar el càrrec amb professionalitat i les relacions entre la direcció tècnica i la Junta de Patronat responsable de la institució sempre es van mantenir en un clima de confiança mútua, sense problemàtiques interferències en les respectives funcions, situació que no s'havia donat amb tots els directors anteriors ni amb els posteriors. Mantenir un punt d'equilibri en una institució d'una estructura força complexa com la Biblioteca Museu Balaguer no resulta fàcil. El temperament de Teresa Basora hi va contribuir. Ella va actuar com a professional, no pas com a delegat o comissari d'una administració superior.

Evolució de la Institució

Va dirigir la institució Biblioteca Museu Balaguer en una etapa d'expansió, com mai no havia viscut abans. La seva incorporació com a directora de la Biblioteca va ser poc posterior a que la institució hagués recuperat el 1947 el seu estatut fundacional, és a dir que havia cessat la incautació per part de l'Estat que hem mencionat. Coincideix amb els primers anys que Antoni Ferrer Pi era alcalde. Una de les seves primeres gestions a l'Alcaldia va anar encaminada a restablir el règim fundacional de la Biblioteca Museu Balaguer, interromput per la guerra i per la incautació; va ser considerat per ell com un punt clau de l'actuació a Vilanova. L'aspecte jurídic-administratiu, no polític, d'aquesta qüestió mereixeria ser més conegut. Des de llavors, l'Ajuntament de Vilanova sempre més va complir els compromisos fundacionals de contribuir econòmicament al funcionament de la Institució. Com a conseqüència d'aquesta recuperació, la Junta de Patronat va tornar a exercir el govern de la Institució; es van cobrir les vacants de patrons existents. Des de l'última renovació, anterior a 1936, havien mort alguns patrons, que per voluntat fundacional ho eren amb caràcter vitalici. Una vacant que també es va cobrir va ser la de Joan Ventosa i Roig, que llavors era a l'exili; mentre havia residir a Vilanova sempre havia tingut una actuació tenaç i decidida en el govern de la institució, de la qual n'era una figura bàsica i un dels membres de la Junta amb més dedicació; durant la Guerra Civil, n'havia estat comissari de la Generalitat de Catalunya, fet que va evitar que fos objecte d'un possible atropell revolucionari. Un dels nous patrons va ser Felip Bertran i Güell, propietari i mecenes, fill de l'antic diputat a Corts pel districte de Vilanova Josep Bertran i Musitu, que va ser nomenat president de la Junta. Antoni Ferrer Pi, com alcalde, en formava part. Sota el seu mandat municipal, la Biblioteca Museu Balaguer va ser considerada com una infraestructura cultural bàsica de Vilanova, i la institució com un instrument de la política cultural del municipi, tal com ho demostren diversos fets. Amb aquest criteri, l'Ajuntament va prestar una col·laboració a la Biblioteca Museu com no s'havia donat mai fins llavors, i va sol·licitar, obtenir i gestionar ajuts externs. Amb aquest suport, la Junta va ser la promotora de l'expansió.

En podem esmentar diverses realitzacions, principalment entre 1950 i 1968. Es van executar algunes obres de millora a l'edifici fundacional, l'habilitació de la Casa de Santa Teresa per a museu o col·lecció monogràfica de Víctor Balaguer; obres al Castell de la Geltrú, de propietat municipal, tot remorejant la planta baixa i el primer pis per tal de ser destinat a museu, cedint-ne l'ús i la gestió al Patronat de la Biblioteca Museu Balaguer per ampliar el Museu; l'habilitació com a nova biblioteca pública de l'edifici de l'antic Centre Federal (adquirit per l'Ajuntament, actual biblioteca Joan Oliva). Hem d'esmentar també la incorporació d'alguns llegats i donacions, com diverses pintures cedides per l'Ajuntament de Barcelona, l'important llegat 1956 (de pintura, mobiliari, i arts decoratives), el valuós llegat dels hereus de Enric C. Ricart, la donació en propietat de la important col·lecció del Museu d'Art Contemporani (contemporani de 1960), donatius de la vídua de Josep F. Ràfols, de la vídua de Xavier Nogués, del fill de Joaquim Mir, del col·leccionista Gustau Camps i de diversos artistes. La llista és molt llarga; cada un dels apartats exigiria un comentari particular, ja que al darrera hi ha unes gestions i unes vivències.

La Junta va ser la que va aconseguir aquestes realitzacions, tot comptant amb el suport de l'Ajuntament, i amb altres ajuts externs específics per a cada cas, tramitats per mitjà de l'Ajuntament o directament. Les persones que van tenir un paper més destacat van ser Antoni Ferrer Pi, alcalde i membre de la Junta, Felip Bertran i Güell, president, Pau Alegre Pi, secretari, Enric C. Ricart i Alexandre de Cabanyes, artistes que van donar el suport i l'assessorament en l'aspecte artístic, i Josep M. Miró Guibernau, arquitecte, que va projectar i supervisar les obres de reforma en els edificis. Però sí, en tots els casos, hi va haver una instal·lació i un agençament adequats va ser gràcies a la tasca de direcció i assessorament de Teresa Basora, i a la dedicació i interès que hi va posar. El bon resultat global va ser possible per la bona sintonia entre la Junta i la direcció tècnica. Cal precisar, a més, que tot això es va fer amb uns mitjans econòmics molt limitats, certament moltíssim més baixos que els que actualment manegen les administracions públiques; la dedicació personal, amb sacrifici, comptava molt.

Entre els moments singulars de la vida de la Biblioteca Museu Balaguer, un esment especial s'ha de dedicar al dipòsit de les pintures del Cafè del Foment, inaugurat al març de 1974. Llavors es va dir, i la perspectiva dels anys ho confirma, que "no és cap temeritat afirmar que és un dels actes més importants que en l'aspecte artístic-cultural s'han celebrat a la nostra vila". Em crec personalment obligat a fer-hi un comentari. La cessió en dipòsit al Museu, va suposar la conservació definitiva i la possibilitat d'exposició permanent al públic del conjunt més important de la pintura de Vilanova, realitzat l'any 1925 pels artistes més notables (Mir, Ricart, Cabanyes i Torrents) en el moment del seu màxim esplendor. A principi dels anys setanta, els quadres, setze grans plafons, situats al lloc original per al qual van ser executats, estaven molt malmesos, en deplorable estat de conservació; a més, la societat Foment Vilanoví passava una etapa molt crítica. Van ser dos vilanovins, socis